

Sygn. akt V CZ 64/15

POSTANOWIENIE

Dnia 5 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Antoni Górski

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z powództwa A. Oddział Terenowy

w O.

przeciwko P. Spółce z o.o. z siedzibą w B.

o zapłaty,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 5 listopada 2015 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu

z dnia 15 lipca 2015 r., sygn. akt I ACa 1633/14,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny we Wrocławiu odrzucił, na podstawie art. 370 w zw. 397 § 2 k.p.c., zażalenie pozwanej na postanowienie tego Sądu z dnia 2 grudnia 2014 r. w przedmiocie odrzucenia apelacji wskazując, że pełnomocnik pozwanej nie opłacił zażalenia w terminie tygodniowym od daty doręczenia odpisu prawomocnego postanowienia w przedmiocie odmowy zwolnienia od kosztów sądowych (art. 112 ust. 3 u.k.s.c.), przy czym bez wpływu na bieg terminu pozostaje wniesienie niedopuszczalnego zażalenia na to postanowienie.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pozwana zarzuciła naruszenie art. 370 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. i art. 112 u.k.s.c. Wniosła o jego uchylenie oraz o zmianę na podstawie art. 380 k.p.c. postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 11 czerwca 2015 r. w przedmiocie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych przez uwzględnienie wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odrzucenie nieopłaconego środka odwoławczego wniesionego przez profesjonalnego pełnomocnika jest, co do zasady, możliwe wyłącznie po przeprowadzeniu procedury naprawczej tj. po bezskutecznym wezwaniu pełnomocnika do uzupełnienia braku formalnego tego środka (art. 112 ust. 2 k.p.c.). Wyjątek od tej zasady wprowadza art. 112 ust. 3 u.k.s.c., który odmiennie niż w ustępie 2 reguluje kwestię uiszczenia opłaty przez profesjonalnego pełnomocnika w sytuacji prawomocnego oddalenia wniosku o zwolnienie od obowiązku jej uiszczenia. Wyłącza on w takim wypadku zasadę wzywania strony przez przewodniczącego do opłacenia środka odwoławczego wówczas, gdy środek ten został wniesiony przez radcę prawnego, adwokata lub rzecznika patentowego i podlega opłacie stałej lub stosunkowej obliczanej od wartości przedmiotu zaskarżenia. W konsekwencji termin do uiszczenia opłaty biegł, jak prawidłowo wskazał Sąd Apelacyjny, od daty doręczenia pełnomocnikowi pozwanej odpisu postanowienia o odmowie zwolnienia od opłaty od apelacji, a więc jej uiszczenie z uchybieniem terminowi ustawowemu skutkuje odrzuceniem tego środka zaskarżenia.

W świetle obowiązującego stanu prawnego nie zasługuje na aprobatę pogląd prawny skarżącej co do zaskarżalności postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych. Zaskarżalność postanowień sądu drugiej instancji została uregulowana w art. 394¹ i 394² k.p.c. a postanowienie w przedmiocie zwolnienia od kosztów sądowych w zakresie opłaty od zażalenia nie należy do żadnej kategorii postanowień wymienionych w tych przepisach. Jako postanowienie niezaskarżalne nie podlega ono uzasadnieniu (art. 398²¹ w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 357 § 2 k.p.c.). Nie ma więc podstaw do uznania, że początek biegu terminu do uiszczenia opłaty od środka odwoławczego w razie odmowy zwolnienia od kosztów sądowych przez sąd drugiej instancji wyznacza inna data, niż określona w art. 112 ust. 3 u.k.s.c., a zwłaszcza, że jest to data zakończenia postępowania wywołanego wniesieniem niedopuszczalnego środka zaskarżenia prawomocnego postanowienia. Nie jest więc zasadny zarzut naruszenia art. 370 w zw. z 397 § 2 k.p.c. uzasadniony argumentem, że zażalenie zostało opłacone w terminie. Nie ma także podstaw do stwierdzenia, że niezaskarżalność omawianego postanowienia powoduje naruszenie zasady swobodnego dostępu do sądu i naruszenie konstytucyjnej zasady dwuinstancyjności postępowania sądowego. W wypadku odrzucenia środka zaskarżenia prawidłowość postanowienia sądu drugiej instancji w przedmiocie zwolnienia od opłaty od tego środka podlega bowiem kontroli Sądu Najwyższego na wniosek skarżącego na podstawie art. 380 k.p.c. Skarżąca taki wniosek złożyła, lecz brak podstaw, by w świetle złożonych dokumentów zakwestionować ocenę Sądu Apelacyjnego. Brak dostatecznych środków na pokrycie opłaty musi być poddany analizie w kontekście możliwości uiszczenia konkretnej opłaty, a więc również w kontekście jej wysokości i możliwości finansowych osoby prawnej. Wysokość opłaty od zażalenia w aspekcie sytuacji finansowej pozwanej nie uzasadniała uwzględnienia wniosku, skoro prowadzi ona bieżącą działalność i otrzymuje z niej przychody.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.